

КОЛЕСНІЧЕНКО А.С., ас. каф. ЕАтаО, НТУ «ХПІ»

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВЕЛИКИХ БІЗНЕС-СТРУКТУР В УКРАЇНІ

На макрорівні великий бізнес виступає основою економічної потужності та відчутним джерелом поповнення бюджетних коштів [3]. Тому, держава, як інститут, який відповідає за розробку механізмів боротьби з деструктивними впливами на систему ринкових відносин та виступає гарантом економічної безпеки, зацікавлена в застосуванні збалансованого підходу до вирішення проблем національного господарства.

Питанням становлення й ускладнення бізнес-структур в сучасному економічному середовищі, їх взаємодії з державою та шляхам розвитку таких суб'єктів господарювання, присвячено багато наукових робіт, серед яких праці: О. Новаковської [2], І. Осадчої [3], М. Осадчого [3] та ін. При цьому, у наукових дослідженнях більшої уваги приділяється особливостям діяльності малих та середніх суб'єктів господарювання і досі не надано належної оцінки й наукового обґрунтування значення великих учасників бізнес-простору.

Питома вага великих власників, порівняно з середнім та малим сектором підприємництва у нашій країні, незначна. Однак, саме ці суб'єкти господарювання відіграють системну функцію на мезорівні, що виражається у встановленні правил гри в галузях, до яких належить сфера їх діяльності, а також здійснюють вирішальний вплив на конкурентоспроможність країни й визначення її ролі в глобальній економіці.

Так, в електроенергетиці найбільшою енергопостачальною компанією в Україні, яка займається двома видами ліцензійної діяльності: надання послуг з передачі та постачання електричної енергії промисловим споживачам і населенню, - виступає ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго». Даний суб'єкт енергоринку України забезпечує електроенергією більше 40 тис. юридичних і 1,5 мільйона побутових абонентів. У ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго» найбільший товарний відпуск продукції в країні, що складає 20 % від усього споживання в Україні [4].

Відповідно до рейтингу топ-500 найбільших виробничих компаній України, який представлено в Журналі «Топ-100. Рейтинги найбільших», до першої десятки увійшли великі бізнес-структури, представлені в табл. 1.

Таблиця 1 – Найбільші за доходністю компанії України (за даними рейтингу топ-500 найбільших виробничих компаній України)

№	Назва	Обсяг чистого доходу, млн. грн		Індекс росту, %
		2014	2015	
1	ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	35 741	46 261	25,91
2	АТБ-Маркет	32 453	38 605	18,96
3	«Тедіс Україна»	32 001	37 722	17,88
4	Фоззі-Фуд (ТМ «Сільпо»)	27 409	35 023	27,78
5	ДТЕК Трейдинг	27 995	33 232	18,71
6	ДП Енергоатом	23 238	32 904	41,60
7	Запорізький металургійний комбінат «Запоріжсталь»	22 237	31 560	41,93
8	Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча	28 434	31 548	10,95
9	Метінвест Холдинг	34 822	31 165	-10,50
10	Кернел-Трейд	19 381	31 117	60,55

Примітка: запозичено автором у [1]

Так, першу позицію за рейтингом посідає ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», великий виробник металопродукції в Україні, який здійснює поставки продукції не тільки в усі регіони країни, але і за її межі. Чистий дохід даної компанії за 2015 р. склав 46 261 млн

грн., що на 25,91 % більше, ніж у 2014 р. Цікавим є той факт, що на трьох наступних рейтингових рядках розмістилися гіганти торгових майданчиків та секторів надання послуг дистрибуції українського ринку.

Серед промислових груп до десятки найбільших за обсягами виробництва та основними фінансовими показниками потрапили передові представники електроенергетичної та металургійної галузей, які є стратегічно важливими для української економіки.

За індексом зростання торгівлі лідери поступаються промисловим гігантам, однак за показником абсолютної доходності перші залишаються у домінуючій більшості.

Складена структура лідерів свідчить про превалювання роздрібно-торговельного напрямку в економіці країни та недостатню розвиненість промисловості. Тобто, національний ринок характеризується внутрішньою розбалансованістю галузевого складу й диспропорційністю розвитку секторів економіки, що виражається у перекосах на користь невиробничої сутності продукування товарів і послуг. Реальний сектор під тиском примноження масштабів сфери послуг й обслуговування стає дедалі більш уразливим для зовнішніх факторів і стресів.

Така ситуація в умовах глобалізаційних тенденцій, що ґрунтуються на міжкорпоративній співпраці й транснаціональних моделях взаємодії економічних інститутів і конкретних бізнес-структур, обумовлює необхідність окремої уваги держави до регулювання діяльності великих об'єднань, що виступає важливим чинником розбудови інноваційно-інвестиційної політики, розвитку новітніх технологій тощо. Недооцінка ролі масштабних бізнес-структур в сучасному глобальному економічному просторі може запустити незворотні механізми та спричинити негативні ефекти для майбутнього всієї країни.

Список літератури:

1. Топ-20 самых доходных компаний Украины [Електронний ресурс] / delo.ua. – 07.10.16. – Режим доступу: https://delo.ua/business/top-20-samyh-dohodnyh-kompanij-ukrainy-323563/?supdated_new=1512222475. – Назва з титул. екрану;
2. Новаковська, О. О. Генезис понятий «бизнес-структура» и «предпринимательская структура» [Текст] / О. О. Новаковська, Е. Д. Аписева // Вестник бурятского государственного университета. – 2014. – №2. – С. 92-95;
3. Осадча, І. Становление крупных бизнес-структур в России и их взаимоотношения с государством [Текст] / І. Осадча, М. Осадчий // Наука и жизнь. – 2007. – №2. – Режим доступу: <https://www.nkj.ru/archive/articles/9018>. – Назва з титул. екрану;
4. Сайт «ДТЕК Дніпрообленерго». Компанія сьогодні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://doe.com.ua/node/6>. – Назва з титул. екрану.